

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
ПРОСВЕТНИ ПРЕГЛЕД Д.О.О.

ЗБИРКА ЗАДАТАКА ИЗ
**СРПСКОГ ЈЕЗИКА
И КЊИЖЕВНОСТИ**

ЗА ЗАВРШНИ ИСПИТ У ОСНОВНОМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ
ЗА ШКОЛСКУ 2025/2026. ГОДИНУ

Република Србија

ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
ПРОСВЕТНИ ПРЕГЛЕД Д.О.О.

ЗБИРКА ЗАДАТАКА ИЗ

СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

ЗА ЗАВРШНИ ИСПИТ У ОСНОВНОМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ
ЗА ШКОЛСКУ 2025/2026. ГОДИНУ

Београд, 2026.

**ЗБИРКА ЗАДАТАКА ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ
ЗА ЗАВРШНИ ИСПИТ У ОСНОВНОМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ
ЗА ШКОЛСКУ 2025/2026. ГОДИНУ**

Издавач

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања
Привредно друштво „Просветни преглед” д.о.о. Београд

За издавача

Проф др. Борис Стојковски, в. д. директора Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања

Мр Оља Ђоровић, директорка Привредног друштва „Просветни преглед” д.о.о.

Уредници

Ката Симић Мишић, саветница директора, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања

Др Милан Громовић, заменик директора Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања

Рецензенти

Др Зона Мркаљ

Др Весна Ломпар

Др Душка Кликовац

Др Зорица Несторовић

Др Бојан Чолак

Др Валентина Илић

Др Бранка Јакшић Провчи

Славка Јовановић

Стручни консултанти

Др Драгица Павловић Бабић

Др Дијана Плут

Лектура

Др Маја Стокин

Драги ученици,

Пред вама је *Збирка задатака из српског језика и књижевности*. Збирка ће вам помоћи да вежбате и проверавате знање за полагање завршног испита. Према сложености захтева задаци су распоређени на основни, средњи и напредни ниво. У оквиру сваког нивоа задаци су груписани у четири области: *Вештина читања и разумевање прочитаног*, *Писано изражавање*, *Грамматика*, *лексика*, *народни и књижевни језик* и *Књижевност*.

У другом делу дати су одабрани текстови који служе као основа за низ задатака из различитих области српског језика и књижевности и за различите нивое.

На крају *Збирке* налазе се решења задатака, као и листа образовних стандарда који се испитују задацима из *Збирке*.

Тест који ћете решавати на завршном испиту садржи задатке којима се испитује оствареност образовних стандарда на сва три нивоа – основном, средњем и напредном.

У текућој школској години објављена је и публикација *Српски језик и књижевност – збирка тестова са прелиминарних завршних испита у основном образовању и васпитању* која ће вам помоћи да самостално или уз помоћ предметног наставника на часу припремне наставе тестирате своје знање и испланирате даље кораке у учењу.

Желимо вам срећан и успешан рад!

САДРЖАЈ

ПРВИ ДЕО

ОСНОВНИ НИВО

Вештина читања и разумевање прочитаног7
Писано изражавање	12
Граматика, лексика, народни и књижевни језик.	16
Књижевност.	25

СРЕДЊИ НИВО

Вештина читања и разумевање прочитаног	33
Писано изражавање	40
Граматика, лексика, народни и књижевни језик.	44
Књижевност.	50

НАПРЕДНИ НИВО

Вештина читања и разумевање прочитаног	63
Писано изражавање	72
Граматика, лексика, народни и књижевни језик.	75
Књижевност.	82

ДРУГИ ДЕО100
---------------------	------

РЕШЕЊА189
------------------	------

Листа образовних стандарда који се испитују задацима на завршном испиту

Основни ниво229
Средњи ниво230
Напредни ниво231

Списак задатака са шифрама стандарда232
--	------

ПРВИ ДЕО

ОСНОВНИ НИВО

Вештина читања и разумевања прочишаној

1. Прочитај три текста која говоре о Ђирилу (Константину).

Обој кружић испред **неуметничког** текста.

○

Када је Ђирило био у Венецији, сакупише се против њега епископи, попови и црнорисци као вране на сокола, и подигоше тројезичку јерес говорећи:

– Како си ти сада створио Словенима књиге и учиш по њима, што до сада нико није изумео, ни апостоли, ни римски папа? Ми, пак, знамо само три језика, на којима достоји у књигама славити Бога – јеврејски, јеленски (грчки) и латински.

Одговори им Философ:

– Не пада ли киша од Бога на све подједнако? Или сунце не сија такође за све? Зар не удишемо ваздух сви једнако? Како се, дакле, не стидите да признате само три језика, а за све друге народе и племена хоћете да буду слепи и глухи?

○

После Моравске Константин је отишао 867. панонском кнезу Коцељу, а отуда у Венецију и ушао у расправу с тројезичницима, заступницима назора да су једино грчки, хебрејски и латински језик достојни богослужења. Упитали су га Венецијанци: – Је ли Христа убио сав Јуда, или не баш сав? А Константин је осећао како му се на образу помаља четврта, млетачка бора и како се с оним ранијим борама, сараценском, хазарском и словенском, сече и укршта на његовом лицу попут четири мреже бачене на исту рибу. Дао је први златник из своје кесе једном трубачу да затруби и упитао тројезичнике да ли ће се војска одазвати на позив ако не разуме знак трубе.

○

Мисија Ђирила и Методија дошла је у Венецију, тада под снажним културним и политичким утицајем Византије. А због словенског писма и литургије избила је оштра препирка између Константина и тамошњих свештеника. Они су, наиме, тврдили да се света литургија може обављати само на латинском, грчком и хебрејском језику. Константин их је доказима из природе и Светога писма, набројивши многе народе који имају богослужје на свом језику, посрамио и побио њихово мишљење.

2. Обој кружић испред назива **функционалног стила** којим је написан следећи текст.

Громови и муње избичеваше земљу и воду, па се повукоше. Кретали су се за грмљавином у колима пуним пенушаве тишине, устаљеним путем који су утрли ходочасници спуштајући се столећима са Балкана у Солун и даље на исток у словенске манастире у Светој Гори. На том путу могао се још увек назрети ланац коначишта намењен дошљацима из словенског залеђа древне византијске империје.

- административни (правни)
- научни
- књижевноуметнички
- разговорни

3. Прочитај наведене текстове. Обој кружић испред назива **функционалног стила** којим је сваки текст написан.

1.

Млади месец се појавио
изнад влажних од роса пољана.
Мили, далеки, туђи – дођи,
да будем твоја драгана.

- разговорни (говорни)
- научни
- новинарски
- књижевноуметнички

2.

Месец је свемирско тело најближе Земљи и он је њен једини природни сателит. Удаљен је од Земље 384 400 километара. Месец и Земља заједно путују свемиром више од четири милијарде година. Непрестано се крећу, долазе у различите међусобне положаје, облик Месеца варира зависно од тога колико је његов осветљени део видљив са Земље. Та његова променљива лица зову се Месечеве мене или фазе. Карактеристичне су четири Месечеве мене: млад Месец, прва четврт, пун Месец (уштап) и последња четврт.

- разговорни (говорни)
- научни
- административни (правни)
- књижевноуметнички

3.

– Како уче ђаци?
– С мене па на уштап!
– Не разумем...
– Повремено...
– А, разумем!

- разговорни (говорни)
- административни (правни)
- новинарски
- књижевноуметнички

Пред тобом је део репертоара Српског народног позоришта у Новом Саду за октобар 2025. године. Прочитај репертоар и погледај плакате, а затим одговори на захтеве у 4. и 5. задатку.

Репертоар Српског народног позоришта сезона 2025/26.

Недеља, 5. октобар 2025. у 10.00 Сцена: Пера Добриновић	Среда, 8. октобар 2025. у 19.30 Сцена: Пера Добриновић	Субота, 11. октобар 2025. у 19.30 Сцена: Пера Добриновић	Среда, 15. октобар 2025. у 19.00 Сцена: Јован Ђорђевић
			
МАЧАК У ЧИЗМАМА Опера за децу у четири слике	Бранимир Шћепановић ИСКУПЉЕЊЕ Трагикомедија	Јован Стерија Поповић ЛАЖА И ПАРАЛАЖА Комедија	Ђакомо Пучини БОЕМИ Опера у четири чина
Представа је намењена деци узраста 2–14 година	Композитор: Цезар Антонович Кјуи Редитељ: Вељко Мићуновић	Драматург: Николина Стјепановић Режија: Слободан Бранковић	Диригент: Бојан Суђић Редитељ: Катарина Панти Либеровичи, Италија
Удружење уметника „Високо Ц“	Премијера: 2. октобра 2024.	Премијера: 19. јануара 2018.	Премијера: 12. мај 2007. Представа траје два сата и четрдесет пет минута.

4. За коју ћеш представу купити карту ако желиш да гледаш дело Јована Стерије Поповића?

Обој кружић испред тачног одговора.

- Боџми* *Мачак у чизмама* *Искупљење* *Лажа и паралажа*

5. Ко је компоновао оперу *Боџми*?

- Јован Ђорђевић Ђакомо Пучини
 Бојан Суђић Катарина Панти Либеровичи

6. Подвуци у тексту реченицу која је најмање значајна за информације о школовању Надежде Петровић.

Надежда Петровић је завршила Вишу женску школу у Београду и положила испит за наставницу цртања у средњим школама. Виша женска школа почела је са радом у септембру 1863. године. Надежда на даље школовање одлази у Минхен. Због немогућности да похађа званичну академију, јер није постојало женско одељење, учи и усавршава се у атељеима Антона Ажбеа, Јулијуса Екстера и Ангела Јанкеа.